

Mezőgazdasági Felvilágosítók

Автор(и): Растителна защита ; гл. ас. д-р Иван Алексиев, от ИРГР в Садово; доц. д-р Катя Узунджалиева, ИРГР – Садово

Дата: 01.11.2020 Брой: 11/2020

November 1-jén ünnepeljük a Nemzeti Ébredők Napját. Ezen a napon tisztelgünk minden felvilágosító munkája előtt, akik a közjó érdekében megnyitották a tudás kapuit. Felfedezzük egy nemes ügy lángját a bolgár mezőgazdasági tudomány megalapításában is, amely már 140 évvel ezelőtt megkezdődött. Köszönetet mondunk minden ébredőnek, aki felismeri a minőségi oktatás szükségességét, és nagy munkával és erőfeszítéssel halad tovább!

A Nemzeti Ébredők Napján visszatekintek az időben, hogy emlékeztessünk arra, hogy a bolgár felvilágosítók munkája megtalálható hazánk mezőgazdasági tudományának megalapításában is. A Mezőgazdasági Akadémia adatai szerint már 1853-ban Nikola Ikonovich – Zseravnenec kiadta az első mezőgazdasági könyvet, ezzel

megalapozva az ország mezőgazdasági irodalmát. Hivatásában és lélekben tanárként sikerült megszereznie a mezőgazdaság fejlesztésének fő irányait Bulgáriában a 19. század elején.

Kicsit később, 1888-ban Georgi Zlatarski és Nikola Lazarov vállalta a nehéz feladatot, hogy kiadják a középiskolák alsóbb évfolyamai számára a "Állatok" című, 298 ábrával illusztrált zoológiai tankönyvet. Dimitar Popov pedig 1894-es gazdálkodási tankönyvében (Textbook on Husbandry – Household and Field Gardening, Sericulture, Beekeeping, Poultry Farming and Animal Husbandry) azt írta, hogy a mezőgazdaság, a kertészet, a méhészet és a selyemhernyó-tenyésztés iránti szeretetet ösztönözni és terjeszteni kell.

140 éves a mezőgazdasági tudomány Bulgáriában

Talán kevesen tudják, de történelmileg Bulgária mezőgazdasági tudománya a világ egyik elsőjeként indult. 1835-ben a kutató Boussingault alapította meg Franciaországban az első mezőgazdasági kísérleti állomást, példáját 1843-ban Angliában követték, 1847-ben megnyílt a híres svéd Svalövi Kísérleti Állomás, 1852-ben pedig Németországban is megtörtént ez. Száznegyven évvel ezelőtt, 1882-ben, a kiváló bolgár nemzeti újjászületési személyiség, Dimitar Naumov hatalmas erőfeszítéseinek köszönhetően, a Sadovóban újonnan épült mezőgazdasági iskola helyett egy modell, jól felszerelt, bemutató jellegű tanyája létrehozása helyett, létrehozták az első kísérleti területet, és ezzel megalapozták a mezőgazdasági tudományt Bulgáriában. A plovdivi regionális igazgatás jóváhagyta egy kísérleti (teszt) terület létrehozását Sadovóban, a korához képest jól felszerelt laboratóriumokkal kutatási és oktatási tevékenységekre, akkoriban "szolgáltatásoknak" nevezve. Most már nehéz elképzelni, de tény, hogy alig néhány évvel az oszmán uralom alóli felszabadulásunk után, még "Kelet-Ruméliában", néhány felvilágosult, haladó ember, akik "külföldön" végezték tanulmányaikat és látták, mi az a "modern mezőgazdaság", úgy döntött, hogy fiatal agrárállamunknak felvilágosításra és fejlődésre van szüksége. Ezért létrehoztak egy kísérleti területet, ahol tanulmányozhatták és ellenőrizhették, hogy mi az alkalmasabb a mi viszonyaink között, és mi a jobb a gazdáink számára. Kiadói tevékenységet is szerveztek, hogy népszerűsítsék "felfedezéseiket" és felhalmozott tapasztalataikat. A "Sadovo" folyóirat az egyik első mezőgazdasági kiadvány, amely megjelent földjeinken a 19. század végén.

Bulgária első mezőgazdasági kísérleti állomását 1902-ben alapította Sadovóban a kivételes kutató, Konsztantyin Malkov, akinek alapvető szerepe volt a mezőgazdasági tudomány fő területeinek fejlesztésében: a növényi genetikai erőforrások, a nemesítés, a magtermesztés és a növényvédelem területén.

Nagy bolgárok a mezőgazdaságban

Konsztantyin Malkov

Konsztantyin Malkov 1873-ban született a lázadó hegyi város, Krushevo bolgár negyedében, Macedóniában (ma Észak-Macedónia). Családja Orhaniéba (Botevgrad) költözött. A Szadovói Állami Középfokú Mezőgazdasági Iskolában tanult. Felsőfokú mezőgazdasági tanulmányait Halle-ban, Németországban végezte. Szakmai gyakorlatot Göttingenben, a termesztett növények betegségeit pedig Berlinben tanulmányozta. Bulgáriába visszatérve a Pleveni Állami Középfokú Szőlészeti és Mezőgazdasági Iskolában, a Ruse-i "Obraztsov Chiflik" Középfokú Mezőgazdasági Iskolában és a Szadovói Állami Középfokú Mezőgazdasági Iskolában tanított, ahol Malkovnak az az ötlete támadt, hogy az iskola kis kísérleti területét olyan Mezőgazdasági Kísérleti Állomássá kell alakítani, mint amilyeneket Európában látott. Bizonyos nehézségek után, 1901. augusztus 27-én, a Kereskedelmi és Mezőgazdasági Minisztérium 838. számú rendeletével kinevezték annak igazgatójává. Így 120 évvel ezelőtt, 1902 szeptemberében hivatalosan megnyílt a Szadovói

Állami Mezőgazdasági Kísérleti Állomás azzal a feladattal, hogy a mezőgazdasági növények mennyiségi és minőségi javításán dolgozzon, valamint tanulmányozza a termesztett növények betegségeit és kártevőit.

Konsztantyin Malkov rendkívül értékes tanulmányokat hagyott az agronómusok és kutatók generációira, köztük a bolgár búzafajták osztályozását; déli növényeket, főleg gyapotot tanulmányozott; korához képest nagyszabású kutatásokat végzett a termesztett növények betegségeiről és kártevőiről, új, a tudomány számára korábban ismeretlen növénybetegségeket fedezve fel. Rövid, de rendkívül termékeny élete során a tudós 273, a mezőgazdasági tudományhoz kapcsolódó munkát publikált. Hiteles tudományos munkák őrződnek a Növényi Genetikai Erőforrások Intézetének (IPGR) szakkönyvtárában.

Akad. Pavel Popov

A sors fintora, hogy 120 évvel ezelőtt, ugyanabban az 1902-es évben, a Szadovói Állami Mezőgazdasági Kísérleti Állomás megnyitásának évében született az egyik legkiemelkedőbb jövőbeli képviselője, a bolgár mezőgazdasági tudomány egyik csillaga – akad. Pavel Popov. 1928-ban kezdve el munkát Sadovóban, részt vett az állomás fejlődésének egy olyan időszakában, amelyet folyamatos haladás jellemezett a kutatási folyamatban, és megerősödéseként, mint egy olyan létfontosságú egység, amely a búzanemesítés és számos más országunk számára fontos növény problémáival foglalkozik. Akad. P. Popov volt az a tudós, aki a legnagyobb nemzetközi tekintéllyel dolgozott Sadovóban; ő volt az, aki gondolkodási iskolát teremtett, amelyre minden követője büszke. Bár soha nem lett igazgató, mélyebb nyomot hagyott a szadovói mezőgazdasági

tudomány dicsőséges történetében. Résztételével 67 búza-, paprika-, földimogyoró-, mák-, szezám- és egyéb fajta jött létre. A búzanemesítést Bulgáriában világszintre emelte, és több mint 750 tudományos és népszerű tudományos cikket írt. Szavai: "Sadovót a bolgár agronómiai tudomány úttörőjének tekinthetjük, és megérdemli, hogy a bolgár mezőgazdasági tudomány emlékvárosává váljon."

**A cikk 2022.11.01-jén frissült*